

غارهایمان را حفاظت کنیم

غارها بخشی منحصر به فرد و خاص از محیط زیست طبیعی ما هستند. زیرا شکل گیری آرام و تدریجی آنها، طی هزاران سال باعث بوجود آمدن قطعاتی فوق العاده از رسوبات آهکی و تشکیل غارنهبسته های کلسیتی بسیار زیبا شده و تبدیل به خانه ای امن برای موجودات مختلف گشته است. ورود بعنوان اولین شخص به چنین مکانی قطعاً تجربه فراموش نشدنی را برای وی به همراه خواهد داشت که فقط تعدادی افراد خاص از چنین امتیازی برخوردار می باشند.

پس از ورود به غار، بلافاصله فرایند زوال آن آغاز می گردد. بعضی مواقع تخریب بسیار سریع رخ می دهد ولی معمولاً بصورت مداوم و بدون جلب توجه می باشد. اتفاق به هر شکلی که رخ دهد نتیجه نهایی یکسان است، عدم حفاظت از این مکان زیبا و جالب. چنین تخریبی جرم در برابر طبیعت است و برای هر کس که از این محیط برای کسب لذت استفاده میکند مسولیت اخلاقی در پی دارد. مسولیتی که در قبال آن شخص ملزم به حفاظت از این مکان برای آیندگان و دیگران می باشد.

تهدیدات داخلی

چرا انسان ها به غارنوردی می روند؟ در ابتدا شاید برای کسب تجربه ورود به مکانی ناشناخته و غریب است. اینکه چرا همچنین به این کار ادامه میدهند به سادگی قابل درک نیست. بعضی فقط برای انجام یک فعالیت ورزشی ادامه می دهند. برخی برای مطالعه و تحقیقات علمی خاص غارنوردی را ادامه می دهند اما بیشتر افراد ترکیبی از دلایل متفاوت برای غارنوردی دارند. اکثر غارنوردان دلیل علاقه خود را صرفاً ورزشی عنوان میکنند و بخش بزرگی از لذت کسب شده در این سفر زیرزمینی را نحوه عبور و پیمایش غار و همچنین دیدن ویژگی های موجود در مسیر را تشکیل می دهد. مراقبت از این ویژگی ها در حالت طبیعی فقط با حفاظت از آنها امکان پذیر می باشد و روند تخریب آنها فقط با کم کردن از لذت سفر به اعماق زمین کاهش میابد.

زیبایی شناسی و علوم

مشاهده تزیینات آهکی یکی از تجربه های ارزشمند پیمایش غارهاست. بیش از هزاران سال شکل گیری تدریجی باعث بوجود آمدن اشکالی زیبا از غارنهبسته های کلسیتی گردیده که در توضیحی برای آن نمی توان یافت. بسیاری از ویژگی های موجود در غارها برای دانشمندان بسیار اهمیت دارند، چرا که با تجزیه و تحلیل آنها می توانند به تاریخچه کاملی از تشکیل سیستم آن غار دست پیدا کنند. از بین بردن و تخریب این ویژگی ها مانند پاره کردن برگه از این سند تاریخی می باشد. این اشکال شکننده بسیار مستعد آسیب می باشند و در صورت لمس شدن با دست کثیف زیبایی خود را برای همیشه از دست خواهند داد. متأسفانه تزیینات آهکی که در مجاورت مسیر غارنوردان قرار دارند بصورت عمدی و تصادفی آسیب می بینند. بعنوان یک راه حل، می توان اطراف این تزیینات را با نوار مسدود کرد و هرگز از این نوارها عبور نکرد. در هنگام عبور از قسمت هایی که فاقد نوار هستند باید توجه بیشتری بخرج داد و همیشه باید بیاد داشت یک لحظه غفلت می تواند نسل های بعد را از لذت دیدن آنها محروم کرد.

نوار کشی فقط شامل تزیینات آهکی نمی شود و تمامی ویژگی ها باید بوسیله نوار کشی محافظت شوند. در بسیاری مواقع دیدن خاک کف غار و طبقات رسوبی برای دانشمندان بسیار جذاب تر از تزیینات آهکی می باشد و حفظ آنها بسیار حیاتی می باشد. در برنامه های اکتشافی جدید با استفاده از نوار کشی مسیر باریکی را مشخص مینمایند و حرکت افراد را محدود می سازند. انجام این عمل حفاظت از بانک های گل و لای و طبقات رسوبی را میسر میسازد و باعث کاهش اختلال در حیات غارها می گردد. طبیعتاً بازدیدکنندگان می توانند از غارها بازدید کنند و قدر این موهبت را بدانند اما از طرف دیگر سیستم های محافظت نشده می توانند در زیر هزاران قدم لگدمال شوند.

رهاسازی زباله و آلودگی

رهاسازی زباله از مشکلات عمده در پیمایش غارهاست. پاکسازی مداوم چندین غار که دارای میزان بسیار زیادی زباله بوده اند نشان میدهد طیف بسیاری از زباله ها از پوست شکلات گرفته تا لباس های پاره و از باطری تا کاربرد در غارها رها شده اند. این نشان می دهد هیچگونه تلاشی از سوی افراد برای خروج زبالههایی که توسط خودشان به غار وارد شده صورت نگرفته است و همچنین هیچگونه تلاشی از طرف افراد دیگر تیم نیز صورت نگرفته است. وجود زباله از هر نوع که باشد ناخوشایند است و در بعضی موارد می تواند سفر به زیرزمین را نیز ناخوشایند کند. علاوه بر این کاربید های مصرف شده و زباله های متلاشی شده می توانند باعث آلودگی و صدمه زدن به حیات غار شوند. پاکسازی غارها از کاربرد از مشکلات اساسی می باشد و از همین رو استفاده از آن در بسیاری از غارها ممنوع می باشد.

حیات جانوری و گیاهی

محیط منحصر بفرد غارها باعث بوجود آمدن زیستگاه مناسبی برای گونه های خاصی از جانداران شده است که بشدت در برابر اختلالات ناشی از حضور انسان شکننده می باشد. از دید بازدیدکنندگان آموزش ندیده خفایاها از بارزترین اشکال زندگی می باشند که در زیرزمین یافت میشوند. تمام گونه های خفایا در معرض انقراض بوده و براساس قانون تحت محافظت می باشند و همیشه باید مراقب بود تا برای آنها ایجاد مزاحمت نشود. بویژه از اواسط مهر ماه تا پایان اسفند ماه که زمان خواب زمستانی بوده و ایجاد هرگونه مزاحمت می تواند منجر به مرگ آنها گردد. اگر خفایا را مشاهده نمودید بسرعت و بدون ایجاد سر و صدا از آن عبور کنید. فراوانتر از خفایا، اما کمتر قابل توجه موجودات متعددی هستند که در کف غارها و در حوضچه های آب زندگی می کنند. این جانداران با شرایط زندگی در محیط خاص غارها خو گرفته اند و سازگار شده اند و تبدیل به بخشی از یک اکوسیستم ظریف گشته اند. با ایجاد اختلال کمتر در محیط غارها، شانس بیشتری برای بقاء به این جانداران می بخشیم.

باستان شناسی و دیرینه شناسی

از آنجا که غارها دارای شرایط ثابت آب و هوایی می باشند، سایت های بسیار مناسبی برای حفاظت از آثار باستانی و دیرینه شناسی می باشند. با کاوش و مطالعه بر روی غارها اطلاعات زیادی در مورد انسان های نخستین بدست آمده است. خوشبختانه بسیاری از مواد در ورودی ها و در رسوبات دفن شده که بعید است بجز حفاری بتوان در آنها اختلالی ایجاد کرد. با این حال، سایت هایی وجود دارد که در آنها پشته هایی از استخوان های دفن نشده وجود دارد. هر کس که با چنین سایت هایی مواجه شود، هر چند ناچیز باید بدون ایجاد اختلال در آنها، باید موضوع را به متخصصین مورد اعتماد و ادارات مرتبط مانند میراث فرهنگی اطلاع دهد.

عکاسی

عکاسی نقش مهمی را در حفاظت از غارها بازی میکند. زیرا می تواند به بالا رفتن میزان آگاهی افراد از زیبایی غارها کمک کند و همچنین تخریب های بوجود آمده ناشی از حضور انسان را به نمایش بگذارد. از طرفی متأسفانه عکاسی می تواند بنحوی تهدید هم بحساب آید. بطوری که در تصاویر منتشر شده توسط حتی عکاسان حرفه ای و مشهور، میتوان به عدم توجه وی به امر حفاظت از غار پی برد. علاوه بر این گاهی دیده شد که عکاس و مدل وی به شوق تهیه تصویری بهتر سبب تخریب در غار شده اند. گرفتن عکس امری با ارزش است اما مراقبت ویژه از غارنهبسته ها و رعایت حفظ فاصله از آنها در زمان عکاسی ضروری است. همیشه بیاد داشته باشید برای تصویر برداری از نوارها عبور نکنید و شما و مدلتان همیشه مراقب این موضوع باشید. گرفتن عکس از موارد تخریب در غارها و نمایش آن در امر حفاظت از غارها بسیار ضروری می باشد.

کاوش و اکتشاف

معمولا بسیاری از افراد تصور میکنند این فعالیت ها تنها در حوزه غارنوردان حرفه ایست. در حالی که اینچنین نیست و بیشتر مردم علاقمند به کاوش در مورد چیزهایی که در گوشه و کنار و اطرافشان قرار دارد هستند. اگر در هنگام اکتشاف برای عبور مجبور به تخریب هستید، ابتدا از تجربه یک غارنورد باتجربه تر استفاده کنید و سپس اقدام به بررسی منطقه نمایید. در هنگام حفاری، لباس های خود را تمیز نگه دارید و از جابجایی خاک به سایر نقاط غار خودداری کنید. اگر برای عبور مجبور به شکستن غارنهبسته ای هستید به این موضوع فکر کنید که آنها غیر قابل جایگزین هستند و اگر میتوانید به دنبال مسیر جایگزین بگردید. در نهایت اگر چیزی یافتید، بدقت آن را بررسی کنید و در صورت لزوم بلافاصله از نوار برای حفاظت از آن اقدام کنید. در صورت وجود شک برای ادامه کار از تجربه و کمک افراد باتجربه استفاده کنید.

محدودیت های دسترسی

بسیاری از غارها برای دسترسی نیاز به مجوزهای خاص دارند. اعم از اجازه دسترسی از صاحب ملک تا دریافت مجوز از سازمان متولی غار. دلایل این محدودیت ها متفاوت است. در پاره ای مواقع صاحب ملک ممکن است به آن نیاز داشته باشد و از همین رو احتیاج به حفاظت از آن داشته باشد. در موارد دیگر فقط ممکن است که بخواهد از آن غار حفاظت کند. همیشه بحث های زیادی در این مورد مطرح است اما این موضوع در نهایت دلیل خوبی برای حفاظت از غار می باشد. چرا که در نبود چنین کنترل سطح دسترسی باعث قرار گرفتن غار در دسترس عموم شده و منجر به تخریب ویژگی هایی آن می گردد. برای اطلاع از جزییات کنترل دسترسی میتوان به کتاب های راهنمای محلی و همچنین کتابچه های انجمن های غارنوردی مراجعه نمود.

ترجمه: شاهپور امرالهی

منبع: <http://www.sat.dundee.ac.uk>

سایت دانشجویان